

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15015755	Rosalía de Castro	Santiago de Compostela	2017/2018

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CSSSC03	Animación sociocultural e turística	Ciclos formativos de grao superior	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP1131	Contexto da animación sociocultural	2017/2018	4	107	128

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARÍA DE LA LUZ PÉREZ VÁZQUEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Esta programación corresponde ao módulo profesional Contexto da Animación Sociocultural do 1º curso do Ciclo Superior de Animación Sociocultural e Turística, pertencente á Familia Profesional Servizos Socioculturais e á Comunidade, cunha duración de 2.000 horas.

1. A competencia xeral do título de Técnico/a Superior en Animación Sociocultural e Turística consiste en programar, organizar, pór en práctica e avaliar intervencións de animación sociocultural e turística, promovendo a participación activa das persoas e dos grupos destinatarios, e coordinando as actuacións de profesionais e persoal voluntario ao seu cargo.

2. As competencias profesionais, persoais e sociais deste título son as que se relacionan a continuación:

- a) Obter información utilizando recursos, estratexias e instrumentos de análise da realidade, co fin de adecuar a intervención sociocultural ás necesidades das persoas destinatarias e ao contexto.
- b) Elaborar proxectos de intervención sociocultural a partir da información obtida do contexto e das persoas destinatarias, incorporando a toma en consideración das diferenzas sexuais.
- c) Dirixir a posta en práctica de proxectos de intervención sociocultural, coordinando as actuacións de profesionais e persoal voluntario ao seu cargo, supervisando a realización das actividades con criterios de calidade e facilitando o traballo en equipo.
- d) Deseñar espazos, estratexias e materiais de promoción e difusión de proxectos de intervención sociocultural, aplicando os avances tecnolóxicos do ámbito da comunicación.
- e) Organizar departamentos, programas e actividades de animación sociocultural e turística, xestionando a documentación, os recursos, o financiamento e o control do orzamento asignado.
- f) Crear, dinamizar e supervisar equipos de monitores e monitoras en proxectos de intervención sociocultural, e organizalos en función das actividades.
- g) Deseñar, pór en práctica e avaliar actividades lúdicas, culturais e fisicorecreativas, seleccionando as estratexias metodolóxicas, organizando os recursos e manexando os equipamentos e os medios técnicos necesarios para o seu desenvolvemento.
- h) Proporcionar apoio técnico, documental e loxístico para a constitución e o funcionamento de grupos e asociacións, capacitando as persoas participantes para a autoxestión e facilitando as relacións entre os axentes sociais.
- i) Organizar e xestionar os servizos de información xuvenil, realizando actividades de orientación, información e dinamización que atendan as necesidades e as demandas das persoas deste sector de poboación.
- j) Deseñar, pór en práctica e avaliar actividades socioeducativas dirixidas á poboación xuvenil, favorecendo a igualdade de oportunidades e aplicando os principios da educación non formal.
- k) Dinamizar grupos, aplicando técnicas participativas e de dinamización, xestionando os conflitos e promovendo o respecto e a solidariedade.
- l) Aplicar os protocolos establecidos en materia de primeiros auxilios en situacións de accidente ou emerxencia.
- m) Realizar o control e o seguimento da intervención con actitude autocrítica, aplicando criterios de calidade e procedementos de retroalimentación, para corrixir as desviacións detectadas.
- n) Dar resposta a posibles solicitudes, suxestións e reclamacións para cumprir as súas expectativas e lograr a súa satisfacción, con capacidade para usar unha lingua estranxeira.
- ñ) Adaptarse ás novas situacións laborais mantendo actualizados os coñecementos científicos, técnicos e tecnolóxicos relativos ao seu ámbito profesional, xestionando a súa formación e os recursos existentes na aprendizaxe ao longo da vida, e utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.
- o) Resolver situacións, problemas ou continxencias con iniciativa e autonomía no ámbito da súa competencia, con creatividade, innovación e espírito de mellora no traballo persoal e no dos membros do equipo.
- p) Organizar e coordinar equipos de traballo con responsabilidade, e supervisar o seu desenvolvemento, mantendo relacións fluídas, asumindo o liderado e achegando solucións aos conflitos grupais que se presenten.
- q) Comunicarse con iguais, superiores, clientela e persoas baixo a súa responsabilidade, utilizando vías eficaces de comunicación, transmitindo a información e os coñecementos adecuados, e respectando a autonomía e a competencia das persoas que interveñen no ámbito do seu traballo.

- r) Xerar ámbitos seguros no desenvolvemento do seu traballo e o do seu equipo, supervisando e aplicando os procedementos de prevención de riscos laborais e ambientais, de acordo co establecido pola normativa e cos obxectivos da empresa.
- s) Supervisar e aplicar procedementos de xestión de calidade e de accesibilidade e deseño universais nas actividades profesionais incluídas nos procesos de produción ou prestación de servizos.
- t) Realizar a xestión básica para a creación e o funcionamento dunha pequena empresa, e ter iniciativa na súa actividade profesional, con sentido da responsabilidade social.
- u) Exercer os seus dereitos e cumprir as obrigas derivadas da súa actividade profesional, de acordo co establecido na lexislación, participando activamente na vida económica, social e cultural.

3. Relación co sector produtivo

Todos os contidos e actividades de ensino- aprendizaxe especificados van encamiñados a que o alumnado, futuros/as técnicos/as en Animación Sociocultural e Turística, obteñan a cualificación profesional no sector dos servizos á comunidade (desenvolvemento comunitario e información xuvenil), no sector dos servizos culturais (lectura e información, tecnoloxías da información e da comunicación, etc.) e de recursos e produtos culturais diversos, e nos sectores de servizos turísticos e de lecer e tempo libre (actividades lúdicas e deportivas, ambientais e de aire libre).

A actividade produtiva na prestación de servizos será principalmente desenvolva nos seguintes ámbitos do mercado:

Coordinador/ora de tempo libre educativo infantil e xuvenil.

Director/ora de tempo libre educativo infantil e xuvenil.

Responsable de proxectos de tempo libre educativo infantil e xuvenil.

Coordinador/ora ou director/ora de campamentos, albergues de xuventude, casas de colonias, granxas-escola, e aulas de casas de xuventude e escolas de natureza.

Monitor/ora de tempo libre.

Animador/ora sociocultural.

Dinamizador/ora comunitario/a.

Asesor/ora para o sector asociativo.

Técnico/a comunitario/a.

Xestor/ora de asociacións.

Técnico/a de servizos culturais.

Animador/ora cultural.

Informador/ora xuvenil.

Animador/ora de hotel.

Animador/ora de veladas e espectáculos.

Animador/ora de actividades recreativas ao aire libre en complexos turísticos.

Xefe/a de departamento en animación turística.

4. Prospectiva do título no sector ou nos sectores:

- A empregabilidade do título de técnico superior en Animación Sociocultural e Turística vén avalada polo amplo número de sectores profesionais en que desenvolve a súa actividade e que abranguen desde os servizos á comunidade a través do desenvolvemento comunitario e a información xuvenil aos servizos culturais e turísticos, e de lecer e tempo libre.

- A incorporación de actividades profesionais xeradas en novos sectores, como a animación xerontolóxica, aumentará considerablemente as posibilidades de inserción laboral das persoas con esta titulación.

- A expansión das posibilidades que ofrece a rede para a información e a comunicación fai necesarias intervencións que promovan un uso responsable destes medios por parte da xuventude, polo que o maior peso da formación relacionada coa información xuvenil e a intervención socioeducativa con este sector da poboación ha redundar tamén nunha maior empregabilidade.

- Tamén constitúen campos de inserción laboral emerxentes os relacionados coa animación á lectura e a difusión das tecnoloxías da información e

da comunicación.

- A empregabilidade das persoas con esta titulación aumenta considerablemente, porque a formación do título se dirixe tanto ao persoal monitor de tempo libre como ao de dirección de actividades de lecer e tempo libre, exixidos polas administracións das comunidades autónomas.

- Neste momento estamos a vivir un incremento considerable de persoas maiores xubiladas que demandan actividades de tempo libre dentro do ámbito cultural, feito que favorece a inserción laboral do alumnado.

- Xa por último, comentar que o Instituto Rosalía de Castro atópase no casco antigo da cidade de Santiago de Compostela, declarado patrimonio da humanidade dende 1985. Esta cidade vella destaca polo seu gran valor cultural, o que convirte á cidade de Santiago nun destino escollido por un cada vez máis crecente número de viaxeiros, que contan cun aeroporto internacional, máis de 5.500 prazas hoteleiras e numerosas empresas relacionadas co sector cultural e turístico.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Contextualización da ASC	Evolución da ASC a carón da evolución social.	35	24
2	Características e principios na ASC	Orixe, características, ámbitos e principios da ASC.	17	14
3	Perfil e contorna da profesión	Aptitudes, valores, funcións, tarefas do animador e os seus entornos de traballo.	16	14
4	Características e necesidades dos colectivos de intervención	Características evolutivas e necesidades dos colectivos específicos de intervención.	30	24
5	Servizos e programas de ASC	Servizos e programas destinados aos diferentes colectivos.	30	24

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Contextualización da ASC	35

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Contextualiza a animación sociocultural, para o que analiza as características da educación non formal	SI
RA2 - Caracteriza os procesos de animación sociocultural, para o que analiza os principios de intervención	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Explicáronse as características da sociedade actual
CA1.2 Analizáronse os modelos de intervención sociocultural na sociedade actual
CA1.3 Analizouse a educación non formal como espazo de intervención dos procesos de animación sociocultural
CA1.4 Descríbironse as áreas de actuación da educación non formal
CA1.5 Relacionouse a educación non formal e a animación sociocultural
CA1.6 Valorouse a importancia da educación permanente como base dos procesos educativos
CA2.1 Identifícanse as bases pedagóxicas da intervención sociocultural

4.1.e) Contidos

Contidos
Características da sociedade actual.
Análise de modelos de intervención sociocultural na sociedade actual.
Educación non formal: características, áreas e medios.
Animación sociocultural e educación non formal.
Importancia da configuración da sociedade actual no desenvolvemento da animación sociocultural.
Valoración da educación non formal na educación permanente.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Características e principios na ASC	17

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Caracteriza os procesos de animación sociocultural, para o que analiza os principios de intervención	NO
RA4 - Caracteriza os ámbitos de animación sociocultural, para o que analiza as características e as necesidades das persoas destinatarias	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.2 Descríbense os antecedentes e o desenvolvemento da animación sociocultural ao longo da historia
CA2.3 Explicáronse os enfoques da animación sociocultural a nivel internacional
CA2.4 Relacionáronse os conceptos relacionados coa animación sociocultural
CA2.5 Relacionouse a animación sociocultural con algúns conceptos próximos
CA2.6 Descríbense os principios da animación sociocultural
CA2.7 Valorouse a animación sociocultural como promotora do desenvolvemento da comunidade
CA4.1 Descríbense os ámbitos da animación sociocultural

4.2.e) Contidos

Contidos
Intervención sociocultural e animación sociocultural.
Animación sociocultural.
Análise de aspectos históricos e evolutivos da animación.
Animación sociocultural e conceptos próximos: pedagogía social, educación social, educación permanente, educación popular, educación de persoas adultas, e animación de lecer e tempo libre.
Tendencias da animación sociocultural en Europa e en América latina.
Principios da animación sociocultural.
Importancia da animación sociocultural como promotora do desenvolvemento da comunidade.
Ámbitos de intervención sociocultural: animación cultural, desenvolvemento comunitario, e animación de lecer e tempo libre.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Perfil e contorna da profesión	16

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Caracteriza os ámbitos de animación sociocultural, para o que analiza as características e as necesidades das persoas destinatarias	NO

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.4 Caracterízase a profesión de animación sociocultural e turística atendendo á súa formación e outros criterios ou atributos
CA4.5 Identifícanse as funcións do persoal técnico en animación sociocultural e turística, tendo en conta os ámbitos de intervención
CA4.6 Identifícanse as principais fontes de información no ámbito da animación sociocultural

4.3.e) Contidos

Contidos
<p>0) Importancia do respecto e a tolerancia na intervención sociocultural.</p> <p>Profesionalización da animación sociocultural.</p> <p>Funcións do persoal animador sociocultural.</p> <p>Identificación de fontes de información.</p> <p>Uso das tecnoloxías da información e da comunicación como recurso.</p>

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Características e necesidades dos colectivos de intervención	30

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Determina as características dos colectivos de intervención nos procesos de intervención sociocultural, analizando as súas necesidades	SI
RA4 - Caracteriza os ámbitos de animación sociocultural, para o que analiza as características e as necesidades das persoas destinatarias	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Definíronse os fitos evolutivos das persoas
CA3.2 Analizáronse as características psicolóxicas e sociais dos colectivos
CA3.3 Descríbense as necesidades das persoas ás que vaian destinados os procesos de intervención sociocultural
CA3.4 Organizáronse os espazos de intervención de xeito que se garanta a accesibilidade a todas as persoas
CA3.5 Relacionáronse os espazos de animación sociocultural coas necesidades das persoas usuarias
CA3.6 Establecéronse as medidas de prevención e seguridade nas intervencións socioculturais, tendo en conta as necesidades dos colectivos de intervención
CA3.7 Valorouse a importancia do respecto e da tolerancia ás persoas usuarias
CA4.2 Relacionáronse os ámbitos de intervención coas características das persoas usuarias
CA4.7 Utilizáronse as tecnoloxías da información como fonte de información sobre as necesidades das persoas usuarias

4.4.e) Contidos

Contidos
Psicoloxía evolutiva. Desenvolvemento evolutivo das persoas.
Características psicolóxicas e sociais da poboación destinataria da intervención sociocultural.
Necesidades de cada colectivo en intervención sociocultural.
Organización dos espazos segundo as necesidades dos colectivos de intervención.
Accesibilidade e deseño universais.
Prevención e seguridade na intervención sociocultural.
Valoración do respecto e a tolerancia polas necesidades dos colectivos.
Análise dos ámbitos de intervención e as necesidades das persoas usuarias.
Animación sociocultural e persoas maiores.
Animación sociocultural e persoas con discapacidade.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Servizos e programas de ASC	30

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Caracteriza os ámbitos de animación sociocultural, para o que analiza as características e as necesidades das persoas destinatarias	NO
RA5 - Caracteriza servizos e programas de animación sociocultural en relación coas necesidades e as características das persoas usuarias	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.3 Analizouse o marco legal dos ámbitos de animación sociocultural
CA5.1 Analizáronse as políticas de animación cultural a nivel comunitario, estatal, autonómico e local
CA5.2 Identificáronse os axentes sociais que poñen en práctica as políticas
CA5.3 Caracterizáronse os servizos, programas e axentes de intervención sociocultural con persoas maiores
CA5.4 Descríbense os servizos, programas e axentes de intervención sociocultural coas persoas con discapacidade
CA5.5 Identificáronse as medidas de accesibilidade aos servizos de intervención sociocultural
CA5.6 Descríbense os servizos de animación sociocultural a través das tecnoloxías da información
CA5.7 Valorouse a importancia do proxecto social como ferramenta da intervención en animación sociocultural
CA5.8 Valoráronse as medidas de promoción de igualdade de oportunidades nos servizos de intervención sociocultural

4.5.e) Contidos

Contidos
Análise do marco legislativo da animación sociocultural: lexislación internacional, estatal, autonómica e local.
Políticas de animación sociocultural.
Análise dos recursos de intervención sociocultural.
Programas de animación sociocultural: infancia, xuventude, persoas adultas e persoas maiores; persoas con discapacidade e outros colectivos.
Promoción de igualdade de oportunidades nos servizos de intervención sociocultural.
Servizos de animación sociocultural e tecnoloxías da información e da comunicación.
Accesibilidade nos servizos de intervención sociocultural.
Valoración do proxecto social como ferramenta de intervención na animación sociocultural.

5. Mínimos exixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

MÍNIMOS EXIXIBLES PARA ALCANZAR A AVALIACIÓN POSITIVA

O Decreto que establece o Currículo de Técnico Superior en Animación Sociocultural e Turística non recolle de forma explícita uns mínimos exixibles como tal. No en tanto, pódese extraer da súa lectura que, ao tratarse de ensinanzas profesionais, os mínimos exixibles para superar o módulo veñen determinados pola consecución dos resultados de aprendizaxe baseados nos criterios de avaliación.

Así pois os mínimos exixibles para acadar a avaliación positiva no presente módulo aparecen recollidos no apartado 4 da programación para cada unha das unidades didácticas, onde aparece a relación de cada criterio de cualificación co correspondente instrumento de avaliación, o seu peso na cualificación e se se trata ou non dun criterio mínimo exixible. Todos eles evidenciarán a consecución de todos os RA dun xeito equilibrado e cun grao de participación activa nos traballos e actividades a desenvolver. Os mínimos exixibles serán unha das referencias para desenvolver as probas de avaliación extraordinaria do alumnado con perda de avaliación continua e guiarán o proceso de avaliación ordinaria do módulo.

CRITERIOS E INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN

A avaliación do módulo realizarase tomando como referencia os criterios de avaliación que recolle o currículo do ciclo -que expresan subcompetencias da competencia que se indica no resultado de aprendizaxe (RA)- e partindo de evidencias que confirmen a súa adquisición por parte do alumnado. A natureza conceptual, procedemental ou actitudinal de ditos criterios de avaliación, vén determinada pola súa formulación e polo tanto partírase desta formulación para articular o sistema de avaliación.

As evidencias de competencia poden ser de tres tipos:

- De COÑECEMENTO: obteranse empregando probas escritas (cuestionarios, supostos prácticos...)
- De PRODUTO: portafolio global do curso, proxectos, informes, memorias, conclusións, traballos de reflexión, traballos individuais e en grupo ou obxectos producidos polo alumnado. Avaliaranse utilizando táboas de indicadores ou táboas de observación.
- De DESEMPEÑO: execución de procesos, situacións experimentais, comportamento relacionado con actitudes. Avaliaranse empregando táboas de observación (listas de cotexo ou escalas de valoración).

Ao longo de todo o módulo levarase a cabo un proceso de avaliación continua segundo os criterios de avaliación contidos en cada unidade didáctica. Dado o carácter práctico do módulo, a meirande parte da nota está centrada nas tarefas a desenvolver na aula en pequeno grupo, de carácter eminentemente procedemental e actitudinal.

En definitiva, os contidos serán avaliados tendo en conta cada un dos criterios de avaliación e os seus correspondentes pesos. Para obter unha cualificación positiva no módulo é preciso acadar un 5 sobre 10 en cada un dos criterios de avaliación considerados mínimos exixibles e obter un mínimo de 5 no global de cada unidade didáctica.

NON se fará media entre as avaliacións suspensas e as aprobadas. Ademais para poder presentarse tanto ao exame final como á proba extraordinaria o alumnado deberá ter entregados todos os traballos esixidos (cumprindo os requisitos especificados pola profesora).

A cualificación de cada avaliación trimestral obterase de sumar as notas ponderadas obtidas en cada unidade e actividades (no caso de unidades que abranguen máis dunha avaliación) que formen parte do trimestre. Á súa vez a cualificación final obtense sumando a nota de cada avaliación previamente ponderada co peso relativo que posúe cada unha. Todas as cualificacións das avaliacións parciais e final será numérica entre 1 e 10, sen decimais.

IMPORTANTE aclarar que de darse o caso de que algún alumno ou alumna mostre unha actitude reiterada de obstrución e non colaboración no proceso de ensino-aprendizaxe, entorpecendo un satisfactorio desenvolvemento das sesións na aula, despois de que sexa apercibido verbalmente

en diversas ocasións, poderá ser expulsado da aula durante a sesión. No caso de que se repita esta situación, implicará unha cualificación negativa en todos aqueles criterios de avaliación de natureza actitudinal, o que significará a non superación do módulo na avaliación ordinaria.

Tamén poderá conlevar unha cualificación negativa se se producen de forma reiterada algún dos seguintes comportamentos: unha baixa ou nula participación na aula, non respectar as quendas de palabra, a utilización dun ton de voz non axeitado ás circunstancias, a consulta de páxinas web non relacionadas coa actividade a desenvolver en cada momento, o uso non acordado do teléfono móbil durante as sesións, faltas de comportamento cos compañeiros ou profesorado e a utilización de vocabulario non axeitado.

As datas e hora de entrega das actividades, traballos e realización de probas serán negociadas co alumnado pero unha vez fixadas serán inamovibles.

As PROBAS ESCRITAS realizaranse no centro nas datas que se indiquen e terán carácter obrigatorio. A non realización conleva unha cualificación de cero na proba e a non superación da avaliación correspondente. Os exames poderán constar dunha parte teórica e dunha parte práctica. A parte teórica poderá incluír cuestións de resposta aberta de maior ou menor extensión, pregunta curta, pregunta tipo test, de relacionar ou de verdadeiro ou falso. A parte práctica requirirá o desenvolvemento de diversas tarefas a partir dun suposto. Todos os exames poderán incorporar contidos desenvolvidos durante o curso nas sesións presenciais.

CRITERIOS DE CORRECCIÓN DOS TRABALLOS, EXPOSICIÓNS E ACTIVIDADES DE AULA:

-Os traballos deberán ser entregados no TEMPO e FORMA acordados, salvo causa debidamente xustificada. De existir atraso na entrega, restaráselle 0.5 puntos na nota do traballo por cada día extra. A non entrega suporá non acadar a avaliación positiva.

-Elaboración de todos os apartados solicitados.

-Contidos claros, completos e adecuados. Mostra comprensión dos contidos.

-Aplicación dos contidos teóricos traballados na unidade.

-Inclúe material complementario.

-Implicación na actividade.

-Elaboración persoal. Orixinal e creativo.

-Coherencia dos elementos do traballo.

-Boa expresión escrita e/ou oral. Sen erros. Ortografía.

-Calidade no acabado: orden, limpeza e presentación.

-Conclusión con explicacións razoadas.

-Inclúe bibliografía e fontes consultadas.

-Presentación ben planificada. Conta con inicio e conclusión.

-Boa expresión oral. Dominio dos conceptos.

-Adecuado desenvolvemento da actividade. Mostra interese.

-Explicación correcta e con rigor. Mostra comprensión dos contidos.

-Presentación creativa e participativa. Os apoios empregados son claros e útiles.

-Realización da exposición sen lectura directa e capacidade de resposta na quenda de preguntas.

*A ausencia de clase (salvo causa xustificada) na data de exposición do traballo individual ou grupal no que se participe, implica unha cualificación negativa en dita parte do traballo.

En particular, nos TRABALLOS DE GRUPO terase en conta o reparto das tarefas e a coordinación dos membros do grupo no desenvolvemento das actividades e o coñecemento de todo o grupo de todas as partes da actividade ou tarefa (apoio, respecto e participación de todo o equipo). Se algunha das persoas do grupo non asiste a lo menos ao 50% das sesións utilizadas na aula para o seu desenvolvemento ou a súa falta de implicación no mesmo non permite que o traballo avance, a profesora, unha vez avisado/a o /a alumno/a, poderá decidir que este membro do

grupo realice o traballo individualmente en tempo e forma, non podendo acadar máis que un 5 sobre 10 no total da nota do traballo.

Queda a criterio docente cualificar aos distintos membros do grupo cunha nota diferente se se estima que a implicación e aproveitamento foi insuficiente nalgún caso (ausencias continuas e sen xustificación, incumprimento das directrices, erros graves e reiterativos a pesar do asesoramento docente, baixa ou nula implicación nas diferentes fases e apartados de elaboración).

* NON se valorarán aqueles traballos nos que se observe que a única achega persoal é unha copia indiscriminada ou PLAXIO da información dunha ou varias fontes concretas.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

Tomando como referencia a Orde do 12 de xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial, para aprobar o módulo será preciso que o alumnado supere positivamente cada unha das dúas avaliacións ou, o que é o mesmo, cada unha das unidades didácticas. En caso contrario teranse que recuperar todas aquelas actividades avaliadas que non obteñan a valoración de 5 puntos sobre 10, para o que se deseñarán actividades de recuperación apropiadas, que se realizarán no período estipulado pola normativa.

Deste modo, as probas de recuperación ordinarias realizaranse ao finalizar a 3ª avaliación. Dependendo de cada caso en particular, poderá consistir en:

- Realización dunha exposición ou de probas de carácter procedemental similares ás efectuadas na aula.
- Entrega dos traballos realizados durante o curso que non alcanzaran unha nota mínima de 5.
- Realización dunha proba escrita de carácter teórico e/ou práctico que permita avaliar de forma efectiva os criterios de avaliación que se precisen recuperar. Poderá incluír todos os contidos traballados na correspondente avaliación.

En todos os casos, a puntuación obtida deberá ser igual ou superior a 5 para aprobar. E a cualificación final do módulo calcularase mediante a suma ponderada de cada avaliación, unha vez recuperadas todas as unidades. Esta cualificación exprésase numericamente, entre 1 e 10, sen decimais.

No caso do alumnado que non poida acceder á FCT no período ordinario por non ter superado o módulo, poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, seralle asignada unha serie de actividades de recuperación, con indicación expresa da data final en que será avaliado. Realizarase un informe de avaliación individualizado.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

A Orde do 12 de xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial, indica que "o número de faltas que implica a perda do dereito á avaliación continua nun determinado módulo será do 10 % respecto da súa duración total. Para os efectos de determinación da perda do dereito á avaliación continua, o profesorado valorará as circunstancias persoais e laborais do alumno ou a alumna na xustificación desas faltas, cuxa aceptación será acorde co establecido no correspondente regulamento de réxime interior do centro" (na actualidade NOF).

Dado que o número total de horas do módulo é de 107 horas, o número máximo de faltas de asistencia para manter o dereito á avaliación continua será de 11 horas. Convén matizar que o alumnado que perda o dereito á avaliación continua non será avaliado de forma parcial, pero poderá

seguir asistindo a clase e realizar tanto aquelas actividades de aula nas que teña a preparación necesaria para participar, así como os traballos estipulados para o curso. E terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final de módulos. Ademais terá que entregar aqueles traballos obrigatorios que lle queden pendentes antes da data de realización desta proba.

A proba extraordinaria constará dunha parte teórica e dunha parte práctica sobre todos os contidos do módulo:

-Parte teórica: poderá incluír cuestións de diferente tipo: de elección, de resposta curta e/ou de desenvolvemento máis ou menos amplo.

-Parte práctica: poderá consistir na resolución dun ou varios supostos prácticos ou o desenvolvemento dunha sesión práctica sobre algúns dos contidos do módulo.

A duración desta proba poderá ser de ata un máximo de seis horas, dividida en dous períodos de 3 horas cada unha.

Para alcanzar unha cualificación positiva no módulo é preciso obter un 5 sobre 10 puntos en cada unha das partes que a compoñen e nos traballos entregados.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Segundo a normativa de aplicación (Orde do 12 de xullo de 2011), a programación será revisada ao inicio de cada curso académico á vista da experiencia do curso anterior, tomando como referencia a memoria final do módulo.

En cumprimento do establecido no artigo 34 do Decreto 114/2010, do 1 de xullo, polo que se establece a Ordenación Xeral da Formación Profesional do Sistema Educativo de Galicia, os centros sostidos con fondos públicos que impartan ensinanzas de formación profesional deberán utilizar para a elaboración e o seguimento das programacións dos módulos profesionais dos títulos establecidos ao abeiro da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, a aplicación informática web de programacións.

Polo que empregando a citada aplicación informática de programación e considerando o caderno de aula, cada docente ten a responsabilidade de revisar cunha frecuencia mínima mensual a programación do módulo para verificar o seu grao de cumprimento e xustificar debidamente as posibles desviacións ou melloras de cara ao seguinte curso. Darase conta mensualmente nas reunións de equipo docente de ciclo e do departamento e recollerase o grao de cumprimento na acta de reunión.

O seguimento ten a finalidade de ir rexistrando e axustando o programado inicialmente á realidade dese curso académico, faise por unidades didácticas, debendo recoller a data de inicio e de finalización, nº de sesións realizadas -a aplicación calcula a diferenza con respecto ás previstas na programación-, comentario xeral, propostas de mellora realistas e grao de cumprimento. Este seguimento complétase con información por cada unha das actividades programadas, existindo a posibilidade de engadir unha nova actividade en substitución doutra, como complemento ou por calquera outro motivo que se considere oportuno.

Na avaliación da práctica docente terase en conta o seguimento da programación e valorarase ademais a organización e a concreción do currículo en relación a súa adecuación ás características do contorno produtivo e ás necesidades do alumnado, a secuenciación dos contidos, a forma de presentación da información, a adecuación das actividades, a variedade de agrupamentos e de actividades, as estratexias metodolóxicas, os recursos, a atención á diversidade, os instrumentos de avaliación e as actividades formativas complementarias. O seu obxectivo é verificar a adecuación do proceso de ensinanza ás características e necesidades educativas do alumnado e, en función do resultado, introducir as melloras necesarias na actuación docente de xeito continuo. Como instrumentos de avaliación empregaranse rexistros de observación, as notas diarias, sesións de análise e posta en común sobre a marcha do curso, cuestionarios para recoller a opinión do alumnado e escalas de valoración e autovaloración.

Ao final do curso académico cada docente realizará a Memoria final do módulo, empregando o modelo establecido. Deberanse recoller as incidencias acaecidas e incluíranse todas as propostas de mellora feitas durante o curso, que servirán como base para a elaboración das programacións do vindeiro curso.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

A normativa vixente establece que no inicio de curso o equipo docente de ciclo realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer as características e a formación previa de cada alumno e de cada alumna, así como as súas capacidades, intereses e expectativas. Nesta sesión compartirase co equipo docente a información dispoñible sobre as características xerais do grupo ou sobre as circunstancias especificamente académicas ou persoais, con incidencia educativa, de cantos alumnos e alumnas o compoñan. Esta avaliación inicial en ningún caso comportará cualificación para o alumnado.

Do mesmo xeito ao longo do mes de setembro realizarase unha avaliación inicial sobre os contidos do módulo. O procedemento será o seguinte:

1. Rexistrar as situacións persoais que poidan incidir no seguimento do módulo por parte do alumnado.
2. Proba inicial de coñecementos sobre o módulo que permita saber o punto de partida do alumnado.
3. Cuestionario sobre as expectativas con respecto ao módulo.
4. Entrega da programación do módulo e aclaración de dúbidas.

Así mesmo ao inicio de cada unidade didáctica realizarase unha valoración dos intereses e coñecementos previos do alumnado con respecto a eses contidos, co fin de organizar os contidos da unidade didáctica dun xeito máis adecuado o perfil do alumnado. Para levar esta avaliación inicial empregaranse técnicas como a chuvia de ideas ou a realización de preguntas directas.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Se a avaliación inicial do alumnado indica que no grupo hai alumnado con necesidade específica de apoio educativo adaptaranse aqueles aspectos do proceso de ensinanza e aprendizaxe susceptibles de modificación (metodoloxía, recursos, espazos, tempos, modalidade de avaliación...) que permitan ao alumnado a adquisición dos resultados de aprendizaxe. Ademais a lexislación contempla a flexibilización modular, que consiste na autorización para que o alumnado poida cursar o ciclo formativo de xeito fragmentado por módulos cunha temporalización distinta da habitual.

A metodoloxía proposta concibe a atención á diversidade de alumnado como un elemento da práctica docente diaria, así ao longo do curso adoptaranse de xeito xenérico, para dar resposta ás necesidades do alumnado con maiores dificultades, entre outras, as seguintes estratexias de atención á diversidade:

- Detección dos coñecementos previos do alumnado antes de abordar novos contidos.
- Emprego de distintos tipos de materiais (auditivos, escritos, visuais, audiovisuais) para responder a todos os estilos de aprendizaxe.
- Achega de material complementario sobre os contidos nos que apareza maior dificultade.
- Abordaxe dun mesmo contido dende diferentes puntos de vista e con actividades diversas, variando o grao de dificultade e o tipo de procesos que se empregan.
- Desenvolver distintas modalidades de grupos de traballo (ampos, reducidos, por parellas ou individualmente e alternando as persoas integrantes dos equipos) co obxectivo de posibilitar a axuda mutua e a valoración de habilidades complementarias.
- Atención individualizada do alumnado para tratar aqueles aspectos que presenten maior dificultade.
- Utilización de reforzos verbais positivos para mellorar a valoración das propias capacidades.

- Promoción do traballo cooperativo, que facilitará o intercambio de coñecementos, intereses e experiencias.
- Dependendo das necesidades educativas especiais, debidamente documentadas, tomaranse as medidas que se precisen para a realización dos exames ou dos traballos (adaptación do tempo, dos materiais, etc.).
- Adaptación no proceso de ensinanza-aprendizaxe aos ritmos e tempos individuais.
- Ter en conta os intereses do alumnado na programación e funcionalidade das aprendizaxes.
- Crear un clima de respecto e tolerancia e valoración mutua.
- Adecuación de espazos na aula que favorezan a mobilidade do alumnado e posibilite distintos tipos de traballo de forma simultánea e diferentes agrupamentos.

En calquera caso, as medidas deberán ser individualizadas e polo tanto adaptadas ás necesidades concretas, polo que despois da avaliación inicial ou en calquera momento do curso no que se detecte unha dificultade se porán en marcha os necesarios mecanismos de reforzo, ou de ser o caso, solicitarase a colaboración do equipo educativo e do Departamento de Información e Orientación Profesional do centro por se fose necesario dar un paso máis na concreción das medidas.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Tratarase de traballar contidos relacionados coas competencias básicas e as áreas transversais incorporando á dinámica cotiá das clases aspectos relacionados coa inclusión de persoas con diversidade funcional, coa concienciación no coidado do medioambiente e co desenvolvemento de competencias relacionadas coas tecnoloxías da información e a comunicación e o traballo en equipo. Ademais destacar tema como:

- A cuestión do xénero (educación para a igualdade): convén traballar a perspectiva de xénero para a intervención con colectivos diversos e reflexionar sobre os estereotipos imperantes.
- Estereotipos, prexuízos e discriminación (educación para a igualdade), sobre todo os relacionados cos colectivos cos que pode traballar o/a técnico. Promovendo a toma de conciencia e a reflexión sobre os estereotipos socialmente compartidos, descubriendo que feitos sociais se atopan detrás dos prexuízos (descoñecemento, medo, intolerancia cara outras maneiras de entender o mundo, simplificación da realidade, etc.) e a súa influencia no establecemento da relación.
- Xestión de conflitos: durante todo o curso haberá propostas de traballo en grupos nas que será necesario chegar a acordos, negociar, mediar e consensuar para acadar o obxectivo proposto.
- Cidadáns de dereitos, outro aspecto que pode ser abordado de forma transversal cos contidos do módulo e o relacionado co tema dos dereitos como cidadáns, promovendo unha reflexión sobre o que supón exercer unha cidadanía responsable e participativa e a toma de conciencia sobre a consideración desta mesma condición a todas as persoas independentemente das súas circunstancias.
- Educación no consumo: adquirir unha actitude crítica e responsable cara o consumo e cara as mensaxes dos medios de comunicación.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Ao tratarse de estudos de formación profesional debemos reforzar a concepción dun centro caracterizado pola conexión coa comunidade e por estar aberto a propostas de participación activa con outras institucións e organizacións da contorna.

En todos os módulos do ciclo ten unha relevancia especial a colaboración con entidades da zona para o desenvolvemento de actividades prácticas que contribúan ao acercamento entre a formación profesional e o contorno sociolaboral. Polo que serán aproveitadas todas as actividades formativas complementarias que se programen de xeito coordinado polo equipo docente do ciclo. Estas actividades serán de obrigatorio cumprimento no caso de que se realicen en horario escolar.

Estas actividades complementarias proporcionarán ao alumnado experiencias prácticas na súa formación e permitiránlle achegarse á realidade laboral da contorna:

- Visitas a entidades que desenvolven o seu labor no eido da ASCT.
- Visitas de distintos/as profesionais e/ou expertos/as ao centro educativo para compartir coñecementos e intercambiar experiencias.
- Realización de actividades en coordinación con entidades do sector.

10. Outros apartados

10.1) METODOLOXÍA

Tratarase dunha metodoloxía activa, participativa e flexible. Activa, xa que o alumnado será o protagonista das sesións, enfocadas a que este aprenda a ser autónomo e contribuír ás súas propias aprendizaxes. Participativa, dado que o alumnado participará dun modo ou outro en todos os procesos, e flexible, xa que tratarase sempre de adaptala ás características individuais do grupo. Este enfoque metodolóxico está baseado nunha idea constructivista da aprendizaxe.

Concretamente, o proceso de ensino-aprendizaxe estará baseado nos seguintes principios metodolóxicos:

- Todo proceso de aprendizaxe é un proceso interactivo, de aí a importancia da participación e o traballo en equipo.
- O alumnado é, en última instancia, quen realiza o seu propio coñecemento; aínda que o profesorado é quen debe actuar como guía proporcionando os recursos necesarios e planificando as situacións para que se poidan levar a cabo as aprendizaxes.
- A intervención educativa debe partir dos coñecementos previos do alumnado e os seus intereses. Estes son a base que permitirá aprendizaxes verdadeiramente significativas.
- A acción educativa debe asegurar aprendizaxes funcionais e prácticas, ofrecendo diferentes experiencias asociadas coa realidade profesional.
- A intervención educativa debe dar resposta á diversidade do alumnado, marcada polas diferentes características persoais e dos entornos sociais.